

**UCHWAŁA NR CVI/1029/2023
RADY MIEJSKIEJ W RADOMIU**

z dnia 18 grudnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia „Samorządowego Programu Miasta Radomia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2024 – 2028”

Na podstawie art. 35a ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 100 ze zm.) oraz w związku z art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2022r. poz. 1526 ze zm.) Rada Miejska w Radomiu uchwala co następuje:

- § 1. Rada Miejska w Radomiu przyjmuje „Samorządowy Program Miasta Radomia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2024 – 2028” stanowiący załącznik do Uchwały.
- § 2. Wykonanie Uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Radomia.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Radomiu

Kinga Bogusz

**SAMORZĄDOWY PROGRAM MIASTA
RADOMIA
NA RZECZ OSÓB
Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI
NA LATA
2024 - 2028**

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Pojęcie niepełnosprawności	5
3. Dane demograficzne	8
4. Działania podejmowane na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Gminie Miasta Radomia	14
5. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych	18
6. Cele Samorządowego Programu Miasta Radomia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2024 - 2028.....	20
7. Źródła finansowania	23
8. Monitoring	23
9. Zakończenie	23

1. Wprowadzenie.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 100 ze zm.) nakłada na samorządy obowiązek opracowania i realizowania samorządowych programów na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Art. 35a ust. 1 pkt. 1 ww. ustawy wskazuje, iż do zadań powiatu należy opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Pozostałe zadania powiatu wymienione w powyższej ustawie to m.in:

- podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób,
- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,
- pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie oraz przekwalifikowanie,
- środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na podjęcie działalności w formie spółdzielni socjalnej na jednego członka założyciela spółdzielni oraz na jednego członka przystępującego do spółdzielni socjalnej po jej założeniu,
- zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy.

Założenia do powyższych zadań ujęte zostały w Samorządowym Programie Miasta Radomia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami lata 2024 - 2028.

Celem Samorządowego Programu Miasta Radomia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2024 - 2028 zwanego dalej Programem jest zapewnienie warunków możliwie pełnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami w społeczności lokalnej Gminy Miasta Radomia. Ponadto Program zakłada podniesienie świadomości społecznej o problemach niepełnosprawnych mieszkańców Radomia, a także zapewnienie im godnego i możliwie pełnego i równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym poprzez:

- 1. Podejmowanie działań w zakresie podniesienia jakości życia osób z niepełnosprawnościami.**
- 2. Podejmowanie działań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.**
- 3. Podejmowanie działań w zakresie aktywizacji zawodowej oraz promocji zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.**
- 4. Podejmowanie działań w zakresie wsparcia i integracji osób z niepełnosprawnościami.**

Program wyznacza kierunki, w jakich powinny zmierzać działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami zapewniając im godne i aktywne życie, a także pomoc dostosowaną do rzeczywistych potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności. Działania realizowane w ramach Programu zmierzają do aktywizacji osób z niepełnosprawnościami w życiu zawodowym, społecznym, kulturalnym, sportowym oraz rekreacji i turystyce, podnoszenia świadomości osób z niepełnosprawnościami w zakresie przysługujących im praw, eliminacji zjawiska niezrozumienia problemów niepełnosprawnych, które mogą być przyczyną ich społecznej alienacji. Warunkiem niezbędnym do realizacji powyższych założeń jest ścisłe i wspólne działanie organizacji pozarządowych oraz jednostek organizacyjnych Gminy Miasta Radomia, a także administracji rządowej i samorządowej. Wzajemne uzupełnianie środków z różnych źródeł (budżet miasta, budżet samorządu województwa, środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środki organizacji pozarządowych oraz środki unijne) pozwoli uczynić kompleksową pomoc i wsparcie osobom z niepełnosprawnościami.

W obecnej dobie, niepełnosprawność jest rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz

równouprawnienia osób z niepełnosprawnościami, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

2. Pojęcie niepełnosprawności.

Nie istnieje jedna, powszechnie uznana definicja niepełnosprawności. Światowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych oraz Standardowe Zasady Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych podkreślają, iż niepełnosprawność jest problemem społecznym i nie ogranicza się do konkretnej osoby. Mówiąc o niepełnosprawności mamy na względzie relację między zdrowiem człowieka (uwzględniając jego wiek, płeć i wykształcenie), a społeczeństwem i środowiskiem, które go otacza.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) wprowadza następujące pojęcia niepełnosprawności, uwzględniając stan zdrowia człowieka:

- niesprawność - każda utrata sprawności lub nieprawidłowość w budowie czy funkcjonowaniu organizmu pod względem psychologicznym, psychofizycznym lub anatomicznym,
- niepełnosprawność - każde ograniczenie bądź niemożność (wynikająca z niesprawności) prowadzenia aktywnego życia w sposób lub zakresie uznawanym za typowe dla człowieka,
- ograniczenia w pełnieniu ról społecznych - ułomność określonej osoby wynikająca z niesprawności lub niepełnosprawności, ograniczająca lub uniemożliwiająca pełną realizację roli społecznej odpowiadającej wiekowi, płci oraz zgodnej ze społecznymi i kulturowymi uwarunkowaniami.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 100 ze zm.) niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

W Polskim systemie prawnym funkcjonują obecnie dwa podstawowe systemy orzekania o niepełnosprawności:

- zaliczenie do jednego ze stopni niepełnosprawności (znaczny, umiarkowany i lekki) oraz orzeczenie o niepełnosprawności, wydane przed ukończeniem 16 roku życia - na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 100 ze zm.),

- orzekanie o niezdolności do pracy - na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1251 ze zm.).

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wyznacza następujące stopnie niepełnosprawności:

- znaczny stopień niepełnosprawności - określa osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji,

- umiarkowany stopień niepełnosprawności - określa osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych,

- lekki stopień niepełnosprawności - określa osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Orzeczenia o zaliczeniu do jednego ze stopni niepełnosprawności oraz niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia, wydawane są przez Powiatowe Miejskie i Wojewódzkie Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Z kolei w myśl ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla celów orzecznictwa rentowego, osoby niepełnosprawne są:

- całkowicie niezdolne do pracy oraz samodzielnej egzystencji,
- całkowicie niezdolne do pracy,
- częściowo niezdolne do pracy.

Uzyskanie orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy nie wyklucza możliwości zatrudnienia tej osoby na stanowisku pracy przystosowanym przez pracodawcę do potrzeb osoby niepełnosprawnej.

W tym przypadku orzekaniem zajmuje się lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Ocenia on stopień niezdolności do pracy oraz wydaje orzeczenie na podstawie, którego ZUS podejmuje decyzję w sprawie świadczeń rentowych.

Wymienione systemy orzecznictwa przyznają osobom z niepełnosprawnościami różnego rodzaju uprawnienia, częściowo pokrywające się, jednakże nie są one w pełni jednakowe. Ich równoważność przedstawia poniższa tabela.

Orzeczenie pozarentowe	Orzeczenie rentowe z ZUS
Znaczny stopień niepełnosprawności	Całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji
Umiarkowany stopień niepełnosprawności	Całkowita niezdolność do pracy
Lekki stopień niepełnosprawności	Częściowa niezdolność do pracy

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2021r. poz. 857) przy kwalifikowaniu do jednego z trzech stopni niepełnosprawności bierze się pod uwagę zakres naruszenia sprawności organizmu spowodowany przez:

- upośledzenie umysłowe począwszy od upośledzenia w stopniu umiarkowanym,
- choroby psychiczne,
- zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
- choroby narządu wzroku,
- upośledzenia narządu ruchu,
- epilepsja,
- choroby układu oddechowego i krążenia,
- choroby układu pokarmowego,
- choroby układu moczowo-płciowego,
- choroby neurologiczne,
- całościowe zaburzenia rozwojowe,
- inne.

W każdym województwie, powiecie, gminie istnieje pewien procent osób, które z przyczyn dziedzicznych, wrodzonych, w wyniku chorób i wypadków

czy też nieprawidłowych warunków życia nie posiadają pełnej sprawności fizycznej lub psychicznej. Osoby te mają większe potrzeby w zakresie opieki medycznej i bardzo duże potrzeby w zakresie rehabilitacji, która prowadzona długotrwale gwarantuje utrzymanie lub poprawę stanu zdrowia.

W związku z powyższym, zadaniem samorządu jest stworzenie warunków umożliwiających zaspokojenie potrzeb osób z niepełnosprawnościami we wszystkich sferach i na każdym etapie życia gwarantujących pełne uczestnictwo tych osób w życiu społecznym. Temu ma sprzyjać opracowany Samorządowy Program Miasta Radomia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2024 - 2028.

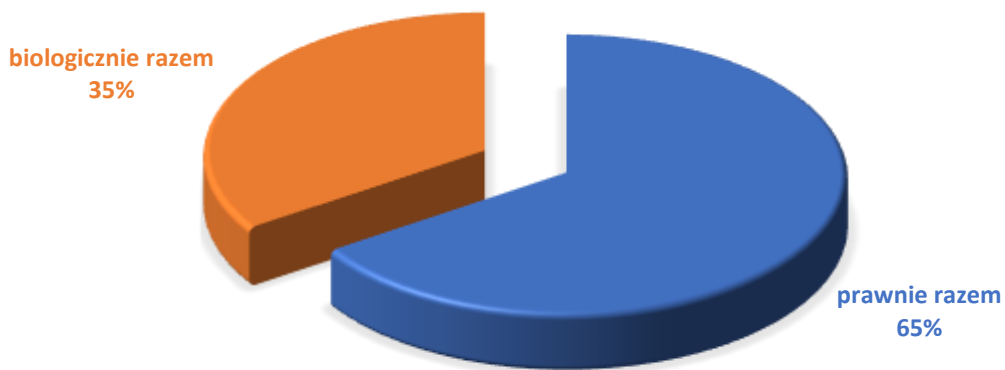
3. Dane demograficzne.

Trudno jest dokładnie określić liczbę osób z niepełnosprawnościami mieszkających w Radomiu, ponieważ zgodnie z przytoczonymi powyżej systemami orzecznictwa, informacje o osobach z niepełnosprawnościami są rozproszone w różnych, niezależnych od siebie instytucjach. Podmioty te nie współpracują ze sobą z uwagi na brak rozwiązań systemowych, dlatego też posiadane przez nie dane ilościowe jednocześnie mogą się ze sobą wzajemnie nakładać.

Najbardziej wiarygodne informacje dotyczące liczby osób z niepełnosprawnościami w Polsce pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku. Według jego danych liczba osób, które wskazały ograniczenie zdolności do wykonywania podstawowych czynności adekwatnie dla swojego wieku i/lub posiadały ważne orzeczenie kwalifikujące je do zaliczenia do zbiorowości osób z niepełnosprawnościami wynosiła 5 447 548 osób.

Z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2021 roku wynika, iż na terenie Powiatu miasta Radomia zamieszkiwało 199 904 osób, spośród nich 32 103 to osoby z niepełnosprawnościami, w tym 20 901 to osoby niepełnosprawne prawnie, a 11 202 - biologicznie. Liczba osób z niepełnosprawnościami wśród wszystkich mieszkańców miasta Radomia stanowiła 16%.

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

Na podstawie powyższych danych można też dokonać charakterystyki populacji osób z niepełnosprawnościami w następujących kategoriach:

a) Płeć

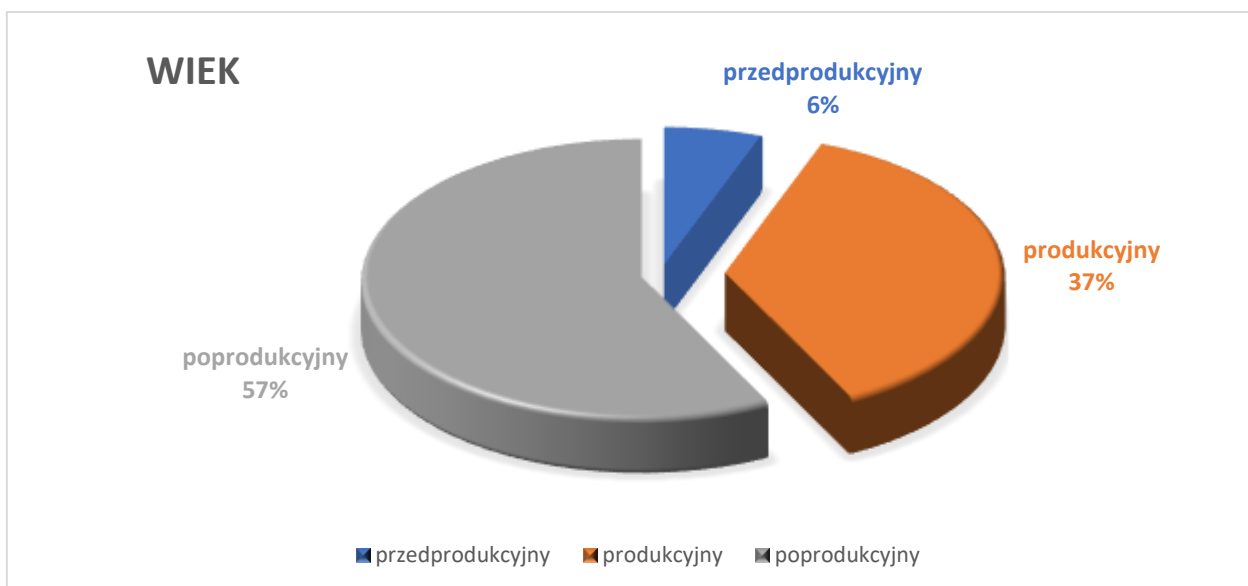
- kobiety - 17 902
- mężczyźni - 14 201

PŁEĆ

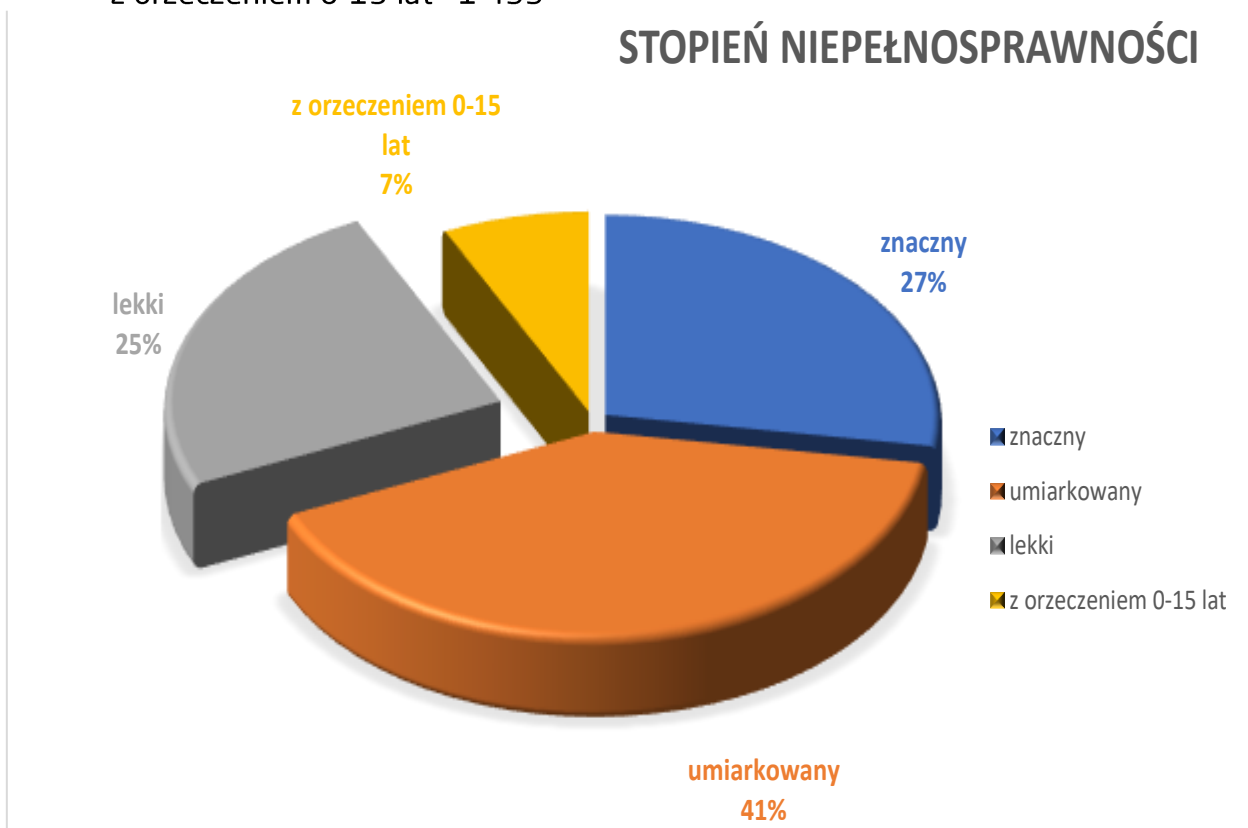
b) Wiek

- przedprodukcyjny - 1 837
- produkcyjny - 11 818
- poprodukcyjny - 18 448

c) Stopień niepełnosprawności

- znaczny - 5 745
- umiarkowany - 8 525
- lekki - 5 132
- z orzeczeniem 0-15 lat - 1 499

Orzekanie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności jest orzecznictwem dla celów pozarentowych. Potwierdzenie prawne statusu osoby niepełnosprawnej umożliwia korzystanie z przewidzianych świadczeń i przywilejów. Orzeczenie powinno służyć pomocą w ukierunkowaniu działań osoby z niepełnosprawnościami bądź jej opiekunów, związanym z prowadzoną terapią i rehabilitacją.

Według informacji statystycznych Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Radomiu, przy ulicy Grabowej 17 z roku na rok rośnie liczba osób ubiegających się o zaliczenie ich do osób z niepełnosprawnościami i określenie stopnia niepełnosprawności. W 2021 roku Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Radomiu wydał 3 833 orzeczeń, natomiast w 2022 roku liczba ta wzrosła i wyniosła 4 507 wydanych orzeczeń.

Liczbę wydanych orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydanych przez Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Radomiu przedstawiają poniższe tabele:

Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności, wieku, płci - osoby przed 16 rokiem życia w roku 2021

Lp.	Przyczyny niepełnosprawności	Razem liczba orzeczeń	Wiek			Płeć	
			0-3 lat	od 4-7 lat	od 8-16 lat	K	M
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	01-U	21	1	4	16	7	14
2.	02-P	5	1	0	4	4	1
3.	03-L	40	10	10	20	11	29
4.	04-O	17	2	4	11	9	8
5.	05-R	38	9	7	22	17	21
6.	06-E	32	2	7	23	13	19
7.	07-S	47	18	14	15	21	26
8.	08-T	2	0	1	1	2	0
9.	09-M	9	1	3	5	4	5
10.	10-N	41	8	13	20	13	28
11.	11-I	45	10	4	31	15	30
12.	12-C	260	61	87	112	56	204
	RAZEM	557	123	154	280	172	385

Źródło: Opracowano na podstawie danych Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Radomiu

Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności, stopnia niepełnosprawności, wieku, płci - osoby powyżej 16 roku życia w roku 2021

Lp.	Symbole	Stopień niepełnosprawności				Wiek				Płeć	
		znaczny	umiarkowany	lekki	razem	16-25	26-40	41-60	60 i więcej	K	M
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	01-U	9	18	5	32	19	8	4	1	17	15
2.	02-P	114	360	31	505	36	98	212	159	233	272
3.	03-L	8	38	42	88	8	4	15	61	39	49
4.	04-O	24	20	10	54	3	7	15	29	30	24
5.	05-R	137	417	370	924	21	64	410	429	559	365
6.	06-E	2	49	3	54	12	23	14	5	29	25
7.	07-S	216	395	52	663	12	19	161	471	301	362
8.	08-T	77	66	12	155	7	17	55	76	67	88
9.	09-M	116	98	7	221	5	11	79	126	155	66
10.	10-N	166	138	10	314	23	38	95	158	152	162
11.	11-I	77	110	39	226	23	20	76	107	122	104
12.	12-C	4	35	1	40	37	3	0	0	9	31
	RAZEM	950	1 744	582	3 276	206	312	1 136	1 622	1 713	1 563

Źródło: Opracowano na podstawie danych Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Radomiu

Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności, wieku, płci - osoby przed 16 rokiem życia w roku 2022

Lp.	Przyczyny niepełnosprawności	Razem liczba orzeczeń	Wiek			Płeć	
			0-3 lat	od 4-7 lat	od 8-16 lat	K	M
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	01-U	32	0	2	30	15	17
2.	02-P	12	0	2	10	6	6
3.	03-L	41	6	17	18	8	33
4.	04-O	15	1	2	12	9	6
5.	05-R	41	9	5	27	25	16
6.	06-E	17	2	5	10	13	4
7.	07-S	68	22	20	26	33	35

8.	08-T	9	2	1	6	2	7
9.	09-M	15	3	6	6	7	8
10.	10-N	49	16	17	16	21	28
11.	11-I	54	8	9	37	24	30
12.	12-C	328	66	110	152	84	244
	RAZEM	681	135	196	350	247	434

Źródło: Opracowano na podstawie danych Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Radomiu

Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności, stopnia niepełnosprawności, wieku, płci - osoby powyżej 16 roku życia w roku 2022

Lp.	Symbole	Stopień niepełnosprawności				Wiek				Płeć	
		znaczny	umiarkowany	lekki	razem	16-25	26-40	41-60	60 i więcej	K	M
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	01-U	20	12	4	36	15	13	6	2	16	20
2.	02-P	206	369	38	613	39	121	217	236	310	303
3.	03-L	23	47	44	114	4	6	22	82	63	51
4.	04-O	23	28	10	61	1	12	20	28	34	27
5.	05-R	144	511	373	1 028	22	66	437	503	660	368
6.	06-E	1	63	4	68	15	25	20	8	34	34
7.	07-S	231	453	45	729	15	23	159	532	313	416
8.	08-T	83	70	10	163	6	11	51	95	74	89
9.	09-M	165	138	12	315	4	14	92	205	223	92
10.	10-N	233	152	11	396	39	38	93	226	216	180
11.	11-I	73	137	41	251	35	32	93	91	144	107
12.	12-C	6	45	1	52	51	1	0	0	14	38
	RAZEM	1 208	2 025	593	3 826	246	362	1 210	2 008	2 101	1 725

Źródło: Opracowano na podstawie danych Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Radomiu.

Objaśnienia:

01-U-upośledzenia umysłowe,

02-P-choroby psychiczne,

03-L-zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,

04-O-choroby narządu wzroku,

05-R-upośledzenia narządu ruchu,

06-E-epilepsja,

07-S-choroby układów oddechowego i krążenia,

08-T-choroby układu pokarmowego,

09-M-choroby układu moczowo-płciowego,

10-N-choroby neurologiczne,

11-I-inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne,

choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia

12-C-całkowite zaburzenia rozwojowe.

4. Działania podejmowane na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Gminie Miasta Radomia.

4.1 Główne instytucje administracji samorządowej realizujące zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Sprawami osób z niepełnosprawnościami na terenie Radomia zajmuje się wiele instytucji i organizacji. Część z nich to instytucje publiczne, których działania są skierowane do wszystkich mieszkańców miasta, a więc także osób niepełnosprawnych. Są to m.in.:

- Urząd Miejski,
- Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Miejski Zarząd Dróg i Komunikacji,
- instytucje kultury,
- placówki oświatowe,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji Spółka z o.o.,
- organizacje pozarządowe.

4.2 Realizacja Samorządowego Programu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Miasta Radomia w latach 2019 - 2023.

Samorządowy Program na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Miasta Radomia w latach 2019 - 2023 został przyjęty uchwałą nr VII/86/2019 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 21 stycznia 2019 roku.

Propozycje zawarte w programie zdefiniowały cele uznane za priorytetowe dla lokalnej polityki społecznej oraz zdefiniowały działania służące ich realizacji. Podejmowane w ramach programu działania zostały zaprojektowane z myślą o osobach niepełnosprawnych zamieszkujących Gminę Miasta Radomia i przyczyniły się do rozwiązania konkretnych problemów właśnie tych osób w oparciu o zidentyfikowane zasoby infrastrukturalne, organizacyjne i ludzkie. W obszarze szeroko rozumianej problematyki niepełnosprawności można zauważyć, że priorytety i zadania realizowane w ramach tych priorytetów zostały nakreślone prawidłowo. Powodzenie działań zależało

w głównej mierze od odpowiedniego zaplanowania finansowego (środki PFRON, gminne, z budżetu Państwa i poza sferą finansów publicznych).

W ramach Realizacji Samorządowego Programu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Miasta Radomia w latach 2019 - 2023 podjęto m.in. działania:

I Cel główny - podejmowanie działań w zakresie podniesienia jakości życia osób niepełnosprawnych:

- realizacja programów profilaktycznych, udzielanie porad i konsultacji uczniom w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- upowszechnianie sportu wśród osób niepełnosprawnych poprzez organizowanie igrzysk sportowo-rekreacyjnych jak również wdrażanie osób niepełnosprawnych do aktywności na zajęciach sportowych w szkole i poza nią,
- dostosowanie parteru budynku Urzędu Miejskiego w Radomiu dla osób niepełnosprawnych,
- pomoc w ułatwieniu życia codziennego osobom niepełnosprawnym w tym dorosłym i dzieciom z dysfunkcją narządu ruchu, schorzeń neurologicznych i dysfunkcji narządu wzroku z terenu Gminy Miasta Radomia poprzez zlikwidowanie barier architektonicznych w ich miejscu zamieszkania,
- dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych likwidacji barier architektonicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- obniżenie krawężników przy przejściach dla pieszych do poziomu nawierzchni ulic,
- montowanie żółtych płyt z „wypustkami” przed przejściami dla pieszych i na peronach autobusowych dla osób niewidomych,
- budowa sygnalizacji świetlnej wzbudzanych przy przejściach dla pieszych i przejazdach dla rowerzystów, wraz z sygnalizacją dźwiękową,
- wyznaczenie miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych w kilkunastu lokalizacjach,
- wyposażenie autobusów niskopodłogowych w rampy do wjazdów wózków inwalidzkich oraz system głosowy i wizualny zapowiadania kolejnych przystanków,
- dowóz osób niepełnosprawnych realizowany przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji do placówek oświatowych, warsztatów terapii zajęciowej, placówek kulturalnych, placówek służby zdrowia itp.

II Cel główny - podejmowanie działań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu:

- dofinansowanie do funkcjonujących 6 Warsztatów Terapii Zajęciowej na terenie miasta Radomia, w których swoje umiejętności i możliwości w zakresie podjęcia pracy rozwijało 195 osób,
- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- doposażanie placówek w pomoce i materiały terapeutyczne, programy multimedialne do wykorzystania w pracy z uczniami niepełnosprawnymi w ramach zajęć rewalidacyjnych oraz zajęć specjalistycznych,
- tworzenie oddziałów integracyjnych i specjalnych w przedszkolach i szkołach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasta Radomia,
- współpraca z ośrodkami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami jak również organizacja zajęć terapeutycznych w zakresie zajęć z pedagogiem specjalnym, z psychologiem, pedagogiem,
- współpraca przedszkoli i szkół z organizacjami pozarządowymi celem ujednoczenia oddziaływań terapeutycznych nakierowanych na rzecz uczniów niepełnosprawnych.

III Cel główny: podejmowanie działań w zakresie aktywizacji zawodowej oraz promocji zatrudnienia osób niepełnosprawnych:

- zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych ze środków PFRON,
- wsparcie osób niepełnosprawnych posiadających status osoby bezrobotnej (szkolenia, staże, prace interwencyjne oraz możliwość ubiegania się o środki na działalność gospodarczą) przez Powiatowy Urząd Pracy w Radomiu oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu,
- poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy na podstawie przygotowanego Indywidualnego Planu Działania,
- przeznaczanie środków na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych oraz pozyskiwanie dodatkowych środków na ten cel,

- wydawanie opinii o możliwości skierowania osób niepełnosprawnych na miejsca pracy tworzone z PFRON,
- przekazywanie informacji nt. sytuacji na lokalnym rynku pracy, dostępnych ofertach i formach aktywizacji,
- nawiązywanie współpracy z organizacjami pozarządowymi w celu wsparcia absolwentów placówek w rozpoczęciu staży zawodowych oraz znalezieniu zatrudnienia na chronionym lub otwartym rynku pracy.

IV Cel główny: podejmowanie działań w zakresie wsparcia i integracji osób niepełnosprawnych:

- udzielanie pomocy pieniężnej dla osób niepełnosprawnych,
- zapewnienie osobom niepełnosprawnym całodobowej opieki w domach pomocy społecznej,
- świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych,
- zapewnienie ciągłości finansowania całodobowej opieki stacjonarnej skierowanej do niepełnosprawnych dorosłych i dzieci,
- prowadzenie środowiskowych domów samopomocy i ośrodków wsparcia dla osób starszych,
- zwiększenie aktywności środowiska osób niepełnosprawnych w sferze życia publicznego, kulturalnego i sportowego,
- promocja osiągnięć osób niepełnosprawnych w celu podniesienia samooceny i wiary we własne możliwości poprzez udział w szkoleniach, przedstawieniach, koncertach, akcjach, konkursach plastycznych,
- przyznawanie stypendiów dla sportowców niepełnosprawnych osiągających znaczące z wyniki sportowe w rywalizacji międzynarodowej finansowanych z budżetu Gminy Miasta Radomia,
- wydawanie przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności kart parkingowych uprawniających osoby niepełnosprawne do bezpłatnego parkowania w wyznaczonych miejscach oraz dla placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją oraz edukacją osób niepełnosprawnych mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się,
- wydawanie Karty Rodziny Osoby z Niepełnosprawnością.

5. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych.

Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych działa na podstawie art. 44b ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2023r. poz. 100 ze zm.). Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych jest organem inicjatywnym oraz konsultacyjno-opiniodawczym Prezydenta.

Do zakresu działania Rady należy:

- inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji ich praw,
- opiniowanie projektów programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- ocena realizacji programów,
- opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Miejską pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

W latach 2019-2023 Rada pracowała w składzie przyjętym Zarządzeniem Nr 706/2015 Prezydenta Miasta Radomia z dnia 14 sierpnia 2015r., Zarządzeniem Nr 962/2015 Prezydenta Miasta Radomia z dnia 10 grudnia 2015r., Zarządzeniem Nr 775/2019 Prezydenta Miasta Radomia z dnia 19 sierpnia 2019r., Zarządzeniem Nr 3855/2022 Prezydenta Miasta Radomia z dnia 6 września 2022r., Zarządzeniem Nr 4500/2023 Prezydenta miasta Radomia z dnia 12 maja 2023r. oraz Zarządzeniem Nr 4805/2023 prezydenta Miasta Radomia.

W powyższym okresie Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych prowadziła działania o charakterze inicjatywnym oraz konsultacyjno-opiniodawczym. Posiedzenia poświęcone były przede wszystkim zaopiniowaniu projektów uchwał Rady Miejskiej w Radomiu, m. in. dotyczących:

- podziału środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację przez powiat zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej w danym roku,
- wniosku o dofinansowanie ze środków PFRON projektu pn. „Praca kluczem do rehabilitacji V” w ramach obszaru G „Programu wyrównywania różnic między regionami III” w zakresie znaczenia realizacji projektu dla rehabilitacji zawodowej, społecznej i leczniczej w regionie,

- przyjęcia oceny z rocznej działalności rehabilitacyjnej i wykorzystania środków finansowych przez warsztaty terapii zajęciowej działające na terenie Miasta Radomia w danym roku,
- wydania oceny dla rocznej informacji z realizacji „Samorządowego Programu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Miasta Radomia na lata 2019-2023”,
- zmiany podziału środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację przez powiat zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej w danym roku,
- projektu Zarządzeń Prezydenta Miasta Radomia w sprawie ustalenia zasad przyznawania dofinansowania w ramach likwidacji barier architektonicznych i technicznych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

6. Cele Samorządowego Programu Miasta Radomia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2024-2028.

Cel strategiczny Programu - zapewnienie warunków możliwie pełnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami w społeczności lokalnej Gminy Miasta Radomia.

I Cel główny: podejmowanie działań w zakresie podniesienia jakości życia osób z niepełnosprawnościami.			
Cel szczegółowy	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy
1. Wspieranie działań zdrowotnych oraz promujących zdrowy styl życia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja programów z zakresu ochrony zdrowia. 2. Wspieranie profilaktyki zdrowia psychicznego osób z niepełnosprawnościami. 3. Organizacja przedsięwzięć sportowych, rekreacyjnych, turystycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób objętych programami, - liczba działań 	Urząd Miejski w Radomiu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne miasta.
2. Likwidacja barier architektonicznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej oraz w przestrzeni publicznej. 2. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnościami w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnościami. 3. Likwidacja barier transportowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba przedsięwzięć inwestycyjnych, remontowych, budowlanych, - liczba przewiezionych osób -liczba przejechanych kilometrów, - liczba dostosowanych budynków 	Urząd Miejski w Radomiu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne miasta, Miejski Zarząd Dróg i Komunikacji, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji Sp. z o.o., instytucje kultury.
3. Wspieranie udziału osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udział osób z niepełnosprawnościami w wydarzeniach kulturalnych. 2. Wspieranie aktywności organizacji pozarządowych w zakresie działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami. 3. Działalność Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba organizowanych imprez, - kwota dotacji, - liczba posiedzeń, liczba wydanych opinii 	Urząd Miejski w Radomiu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, instytucje kultury.
II Cel główny: podejmowanie działań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.			
1. Rehabilitacja społeczna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej. 2. Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom z niepełnosprawnościami na podstawie odrębnych przepisów. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających, - kwota udzielonego dofinansowania 	Urząd Miejski w Radomiu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne miasta.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Wspieranie mieszkalnictwa chronionego dla osób z niepełnosprawnościami. 4. Dofinansowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych. 		
2. Wyrównywanie szans edukacyjnych osób z niepełnosprawnościami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększanie oddziałów integracyjnych i specjalnych w szkołach i przedszkolach. 2. Współpraca przedszkoli i szkół z organizacjami pozarządowymi w zakresie działań nakierowanych na wsparcie inicjatyw na rzecz osób z niepełnosprawnościami. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba oddziałów, - liczba działań 	Urząd Miejski w Radomiu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne miasta.
III Cel główny: podejmowanie działań w zakresie aktywizacji zawodowej oraz promocji zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.			
1. Rehabilitacja zawodowa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe skierowane do osób z niepełnosprawnościami. 2. Zlecenie szkoleń zawodowych, przekwalifikowanie zawodowe osób z niepełnosprawnościami. 3. Środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na podjęcie działalności w formie spółdzielni socjalnej na jednego członka założyciela spółdzielni oraz na jednego członka przystępującego do spółdzielni socjalnej po jej założeniu. 4. Pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. 5. Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy. 6. Udział Gminy Miasta Radomia w programach Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba działań, - kwota udzielonego dofinansowania 	Powiatowy Urząd Pracy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski w Radomiu.
2. Promocja zatrudnienia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Propagowanie warunków i zasad korzystania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji i aktywności zawodowej, w tym na rozpoczęcie działalności gospodarczej. 2. Informowanie pracodawców i osób z niepełnosprawnościami o specyfice lokalnego rynku pracy. 3. Aktywna polityka pozyskiwania pracodawców służąca tworzeniu miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań, - liczba informacji, - liczba stron internetowych, na których zamieszczono informację, 	Powiatowy Urząd Pracy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
IV Cel główny: podejmowanie działań w zakresie wsparcia i integracji osób z niepełnosprawnościami.			
1. Udzielanie świadczeń z pomocy społecznej osobom z niepełnosprawnościami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie pomocy pieniężnej i niepieniężnej dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin. 2. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami całodobowej opieki w domach pomocy społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających, - kwota przekazanego wsparcia, 	Urząd Miejski w Radomiu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostki organizacyjne miasta, organizacje pozarządowe

i ich rodzinom	<ol style="list-style-type: none"> 3. Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnościami. 4. Realizacja Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”. 5. Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa”. 	- liczba miejsc w domach pomocy społecznej	
2. Prowadzenie i tworzenie ośrodków wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie środowiskowych domów samopomocy. 2. Prowadzenie ośrodków wsparcia dla osób starszych 3. Tworzenie ośrodków wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. 4. Realizacja Programu „Centra opiekuńczo-mieszkalne”. 	- liczba miejsc, - liczba osób korzystających	Urząd Miejski w Radomiu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostki organizacyjne miasta, organizacje pozarządowe.
3. Promowanie organizacji pozarządowych działających w obszarze problematyki osób z niepełnosprawnościami oraz osiągnięć osób z niepełnosprawnościami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie przedsięwzięć kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych. 2. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnościami. 3. Promocja osiągnięć osób z niepełnosprawnościami poprzez udział m. in. w szkoleniach, przedstawieniach, koncertach, akcjach, konkursach plastycznych. 4. Obejmowanie patronatem Prezydenta Miasta Radomia okolicznościowych uroczystości, a także udział przedstawicieli samorządu w imprezach osób z niepełnosprawnościami. 5. Finansowanie z budżetu Gminy Miasta Radomia stypendiów dla sportowców z niepełnosprawnościami osiągających znaczące wyniki sportowe w rywalizacji międzynarodowej. 	- liczba imprez organizowanych w mieście, - liczba uroczystości, - liczba patronatów - liczba stypendiów	Urząd Miejski w Radomiu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe.
4. Różne formy wsparcia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja Programu „Karta Rodziny Osoby z Niepełnosprawnością”. 2. Wydawanie kart parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami. 	- liczba wydanych kart - liczba wydanych kart	Urząd Miejski w Radomiu, Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

7. Źródła finansowania.

Budżet Miasta Radomia, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, budżet Państwa, budżet samorządu województwa oraz środki unijne.

8. Monitoring.

Po zakończeniu każdego roku Prezydent Miasta Radomia będzie przedstawiał Radzie Miejskiej w Radomiu informację z realizacji Programu w terminie do dnia 30 czerwca następnego roku.

9. Zakończenie.

Realizatorami zadań wynikających z Programu będą jednostki organizacyjne Gminy Miasta Radomia, a także jednostki administracji rządowej i samorządowej oraz organizacje pozarządowe.

Program jest spójny ze Strategią dalszego rozwoju Gminy Miasta Radomia - Radom 2030. Jest dokumentem perspektywicznym, który wskazuje na działania mające na celu poprawę warunków życia społecznego i zawodowego osób z niepełnosprawnościami, mieszkańców Miasta Radomia.

Jest Programem otwartym na realizację nowych zadań nie ujętych w niniejszym dokumencie.